

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Doamnei *Liliana NICOLAESCU-ONOFREI*,

Președintă al Comisiei pentru cultură, educație,
cercetare, tineret, sport și mass-media

AMENDAMENT

la proiectul de lege pentru modificarea
Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014

(nr. 15 din 04.02.2026)

În conformitate cu prevederile art. 59 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996, se prezintă următoarele amendamente la Art. I.

După pct. 20 din Proiect se introduce un nou punct, cu următorul cuprins:

„Codul se completează cu articolul **143¹**, cu următorul cuprins:

„Art. 143¹ – Asigurarea condițiilor de igienă și sanitație în instituțiile de învățământ public

- (1) Instituțiile de învățământ public funcționează cu acces continuu la apă potabilă sigură și cu grupuri sanitare conforme standardelor de sănătate publică, amplasate în interiorul clădirilor.
- (2) Infrastructura de apă și sanitație din cadrul instituțiilor de învățământ trebuie să respecte normele sanitare privind dotarea, întreținerea și siguranța, aprobate de Guvern, asigurând condiții

adecvate de igienă, intimitate și accesibilitate, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități.

- (3) Finanțarea cheltuielilor necesare pentru aducerea și menținerea infrastructurii de apă și sanitație la standardele prevăzute la alin. (1) și (2) se realizează din bugetul de stat, inclusiv prin transferuri cu destinație specială către bugetele locale, în condițiile stabilite de legislația bugetară.””

Argumentare

*Amendamentul propus introduce, la nivelul Codului educației, condițiile minime de igienă și sanitație pentru funcționarea instituțiilor de învățământ public și cadrul de finanțare din bugetul de stat pentru realizarea acestora. Intervenția legislativă este justificată de persistența unor deficiențe structurale în infrastructura de apă și sanitație, cu impact direct asupra sănătății copiilor, siguranței sanitare și echității în educație. Datele Biroului Național de Statistică arată că, în anul 2024, doar **65,6% dintre localitățile Republicii Moldova** erau conectate la sisteme publice de alimentare cu apă, iar accesul la sisteme publice de canalizare rămâne limitat, în special în mediul rural (Biroul Național de Statistică, *Activitatea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, 2024*). Aceste carențe structurale se reflectă direct în condițiile de funcționare ale instituțiilor publice, inclusiv ale școlilor amplasate în comunități cu infrastructură insuficient dezvoltată.*

*Situația din instituțiile de învățământ este documentată prin evaluarea națională a condițiilor de apă, sanitație și igienă realizată de UNICEF în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, care a cuprins **968 de școli din Republica Moldova**. Conform acestei evaluări, **88 de instituții de învățământ dispun exclusiv de toalete exterioare**, iar în alte **278 de școli** sunt utilizate concomitent toalete interioare și latrine exterioare (UNICEF, *Assessment of WASH Facilities in Schools in**

Moldova). În același timp, **167 de școli utilizează apă care nu corespunde cerințelor de potabilitate, 63 de instituții se confruntă cu întreruperi frecvente ale alimentării cu apă, iar în 185 de școli apa este disponibilă doar în curtea instituției, fără acces intern** (UNICEF, *Assessment of WASH Facilities in Schools in Moldova*).

Pentru mediul rural, datele prezentate de UNICEF și partenerii ONU indică faptul că **aproximativ 70% dintre școli nu dispun de grupuri sanitare interioare**, iar lipsa sistemelor de colectare și tratare a apelor uzate rămâne larg răspândită (UNICEF Moldova / United Nations Moldova, comunicări publice privind WASH în școli). Aceste date confirmă caracterul sistemic al problemei și existența unor diferențe majore între mediul urban și mediul rural.

Lipsa grupurilor sanitare interioare și a accesului sigur la apă potabilă afectează în mod disproporționat fetele și copiii cu cerințe educaționale speciale sau cu dizabilități. Absența condițiilor adecvate de igienă, intimitate și accesibilitate limitează participarea zilnică la activitățile educaționale și generează forme de excludere tacită, incompatibile cu obligațiile statului privind educația incluzivă și protecția copilului.

Existența normelor sanitare și a reglementărilor subordonate nu asigură aplicare uniformă și finanțare predictibilă la nivel național. Lipsa unei prevederi exprese în Codul educației a condus, în practică, la dependența investițiilor de capacitatea bugetară locală și la aplicarea neuniformă a standardelor de igienă și sanitație.

Codul educației, ca act normativ fundamental al sistemului educațional, reprezintă cadrul adecvat pentru stabilirea cerințelor minime de funcționare a instituțiilor de învățământ public și pentru corelarea acestora cu mecanismele de finanțare publică.

Introducerea articolului 143¹ consacră, la nivel de Cod, condițiile minime de igienă și sanitație în instituțiile de învățământ public, stabilește baza legală pentru reglementarea tehnică prin acte ale Guvernului și definește explicit finanțarea din bugetul de stat, inclusiv prin transferuri cu destinație specială. Amendamentul contribuie la protecția sănătății copiilor, la reducerea diferențelor dintre mediul urban și rural, la promovarea echității de gen și a incluziunii copiilor cu dizabilități, precum și la consolidarea responsabilității statului pentru condițiile în care se desfășoară procesul educațional.

Angela CUTASEVICI
Deputată în Parlamentul Republicii Moldova